

Bilindiği üzere, 97/5 sayılı Çevre Maliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ uyarınca akredite edilmiş kuruluşlardan alınan, Uygulama Usul ve Esasları Genelgesinde yer alan şartları taşıyan ve EK 5 Destek Kapsamındaki Belge ve Sertifikalar Listesinde yer alan belgeler destek kapsamındadır.

Gıda ürünleri, gıda ile ilgili ürünler ve bunların üretim süreçlerinin İslami şartlara göre değerlendirilmesi sonucunda düzenlenen Helal Belgesi de 97/5 sayılı Tebliğ uyarınca destek kapsamında yer alan bir belgedir.

Ancak Helal Belgesi konusunda İslam dünyasında herhangi bir konsensüs bulunmamakta olup dünya çapında onlarca kurum/kuruluşun kendi yorumlamaları neticesinde oluşturdukları süreçler uyarınca yüzlerce belgeferendirme kuruluşu tarafından Helal Belgesi verilmektedir.

İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde "Helal"e ilişkin olarak yapılan değerlendirmeler neticesinde bu konuda yeknesaklığın sağlanması için özellikle ülkemiz önderliğinde ve Bakanlığımız, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Türk Standartları Enstitüsü (TSE), İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMİIC) ve ilgili sivil toplum kuruluşları çalışmaları ile mesafe kat edilmiş ancak henüz bir netice alınamamıştır.

Bu durumda, mevcut Helal Belgelerinin 97/5 sayılı Tebliğ ve Uygulama Usul ve Esasları Genelgesi uyarınca değerlendirilmesine ilişkin olarak aşağıdaki hususların belirtilmesinde yarar görülmektedir.

1. Öncelikle, Helal Belgesine ilişkin herhangi bir uluslararası ve milli akreditasyon süreci bulunmadığından bu konuya ilişkin Genelgede yer alan "Akreditasyon Kuruluşu" tanımının i) fıkrasına uyan herhangi bir kuruluş bulunmamaktadır.
2. "Akreditasyon Kuruluşu" tanımının ii) fıkrası uyarınca bazı ülkelerin Helal konusunda akredite etme/yetkilendirme yetkisine sahip kurum/kuruluşları bulunmakta olup bu kurum/kuruluşlar tarafından akredite edilmiş/yetkilendirilmiş kuruluşların "Akredite Edilmiş Kurum/Kuruluşlar" değerlendirilmesi mümkündür. Bu duruma örnek "Akreditasyon Kuruluşu" olarak Malezya'nın İslami Kalkınma Başkanlığı (JAKIM) verilebilir. JAKIM Malezya'nın Helal pazarına ilişkin tek yetkili mercii olup ancak bu kuruluş ve bu kuruluş tarafından tanınan, akredite edilen ve/veya yetkilendirilen kuruluşlar tarafından verilen Helal Belgeleri ile Malezya Helal pazarına girilmesi mümkündür. Bu bağlamda, JAKIM ve diğer ülkelerdeki benzeri yetkili kuruluşlar tarafından tanınan, akredite edilen ve/veya yetkilendirilen kuruluşlardan alınan Helal Belgelerinin desteklenmesi uygun bulunmaktadır.
3. Helal konusunda yeknesaklık olmadığı için dünya genelinde kurulmuş ve "Helal"e ilişkin kriterler belirleyen birçok dernek, birlik, örgüt, enstitü vb. kuruluşlar, "Akreditasyon Kuruluşu" tanımına herhangi bir şekilde girmediği için bu tarz kuruluşlardan ve/veya bu kuruluşlar tarafından tanınan, akredite edilen ve/veya yetkilendirilen kuruluşlardan alınan Helal Belgelerinin destek kapsamında değerlendirmeye alınması mümkün bulunmamaktadır.
4. Ülkemizde TSE de belirlemiş olduğu süreçler uyarınca Helal Belgelendirmesi yapmaktadır. Ancak "Akreditasyon Kuruluşu" tanımının i) fıkrasına uyan TÜRKAK'ın bu konuda herhangi bir akreditasyon süreci bulunmadığı gibi mevcut durumda "Akreditasyon Kuruluşu" tanımının ii) fıkrasına uyan bir kuruluş tarafından da TSE akredite edilmemiş/yetkilendirilmemiştir. TSE ile yapılan görüşmelerde TSE'nin yakın zamanda ilgili ülkelerin yetkili kurum/kuruluşlarınca Helal belgelendirmesi konusunda yetkilendirilebileceği ifade edilmiştir. Böylesi bir yetkilendirme gerçekleştikten ve Bakanlığımıza bildirildikten sonra TSE'nin vereceği Helal belgelerinin değerlendirmeye alınması mümkün olacaktır.